

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@ca.minjust.gov.ua,

themis@ca.minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Комітет Верховної Ради
України з питань
соціальної політики
та захисту прав ветеранів**

Міністерство юстиції України у зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів від 30 грудня 2025 року № 04-30/12-2025/301379 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо незалежності та гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (реєстр. № 14282-1 від 22 грудня 2025 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд Парламенту України народними депутатами України Гриб В.О., Кучеренком О.Ю., та в межах компетенції повідомляє таке.

1. Пунктами 1, 2 та 4 проєкту Закону пропонується внести зміни до законів України «Про центральні органи виконавчої влади», «Про Кабінет Міністрів України», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», зокрема:

щодо непоширення положень Закону України «Про Кабінет Міністрів України» стосовно спрямування і координації відповідним міністром на діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – Регулятор) (абзац другий підпункту 1 пункту 2 розділу I);

щодо непоширення положень Закону України «Про Кабінет Міністрів України» стосовно скасування Урядом актів центральних органів виконавчої влади на акти Регулятора (абзац третій підпункту 1 пункту 2, підпункт 11 пункту 4 розділу I);

щодо непоширення положень Закону України «Про Кабінет Міністрів України» стосовно спрямування та координації роботи міністерств, інших органів виконавчої влади, здійснення контролю за їх діяльністю, у випадках, визначених законом (абзац другий підпункту 2 пункту 3 розділу I);

щодо обмежень Прем'єр-міністра України та інших членів Уряду стосовно посадових осіб Регулятора (підпункт 3 пункту 4 розділу I);

щодо непоширення вимог Кабінету Міністрів України до формування структури апарату центрального органу виконавчої влади на структуру Регулятора (підпункт 4 пункту 4 розділу I).

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 11684/18003-1-25/7.1.1 від 27.01.2026

Підписувач Сугак Людмила Петрівна

Сертифікат [382367105294AF9704000000F08B0100F0112304](#)

Дійсний з [02.07.2025 10:11:05](#) по [02.07.2026 10:11:05](#)

У зв'язку з викладеним зазначаємо, що відповідно до частини першої статті 6 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Конституційна система поділу державної влади означає, що кожній із гілок влади притаманна своя система (структура) суб'єктів, інститутів, засобів, форм та методів правління (здійснення влади), заснована виключно на ідеях свободи, верховенства права, гарантування і дотримання прав і свобод людини і громадянина та обмеження свавільного правління.

Метою функціонального поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову є розмежування повноважень між різними органами державної влади та недопущення привласнення повноти державної влади однією з гілок влади, що означає самостійне виконання кожним із них своїх функцій та здійснення повноважень відповідно до Конституції та законів України (абзац перший пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 24 червня 1999 року № 6-рп/99; абзац другий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 08 липня 2016 року № 5-рп/2016, пункт 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020).

Систему органів виконавчої влади відповідно до розділу VI Конституції України, частини першої статті 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», частини першої статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», частини другої статті 1 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» складають *Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади*, міністерства, інші *центральні органи виконавчої влади*, місцеві державні адміністрації.

При цьому відповідно до пункту 9¹ статті 116 Конституції України Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади.

Зазначені конституційні положення знайшли розвиток у положеннях Закону України «Про Кабінет Міністрів України», відповідно до статті 1 якої Кабінет Міністрів України (Уряд України) є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.

Таким чином, Основним законом Кабінет Міністрів України поставлено на найвищий щабель системи органів виконавчої влади, отже, цей орган наділений відповідними повноваженнями для забезпечення здійснення виконавчої влади в державі.

Забезпечення оптимальних форм організації та методів діяльності публічної влади, стабільність соціально-економічного розвитку держави значною мірою залежить від ефективної діяльності Уряду як вищого органу виконавчої влади.

У свою чергу результативність роботи Уряду зумовлена особливостями

його правового статусу, в тому числі обсягом повноважень, меж їх застосування, способів реалізації цих повноважень.

Враховуючи викладене, не підтримуємо поширення практики законодавчих ініціатив, що запроваджують необґрунтовані винятки із сфери впливу Уряду як вищого органу у системі органів виконавчої влади, в тому числі в питаннях спрямування та координації діяльності центральних органів виконавчої влади, що, на наш погляд, порушує цілісність та єдність при проведенні Кабінетом Міністрів України відповідної державної політики та розмиває межі відповідальності за виконання поставлених перед Урядом завдань.

2. Пунктом 4 розділу I проєкту Закону пропонується внести системні зміни до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП).

2.1. Відповідно до пункту 6 частини першої статті 4 Закону про НКРЕКП (у редакції проєкту Закону) Регулятор здійснює свою діяльність з дотриманням, зокрема, такого принципу: прогнозованості та своєчасності прийняття рішень, відповідно до якого Регулятор здійснює свою діяльність послідовно та передбачувано, *за заздалегідь оголошеними планами регуляторної діяльності*, з обов'язковим прийняттям рішень у розумні та передбачувані строки, що забезпечує можливість для суб'єктів (учасників) ринків довгострокового планування їх діяльності, в тому числі інвестиційної.

Наведений принцип прогнозованості та своєчасності прийняття рішень передбачає, зокрема, що Регулятор здійснює свою діяльність за заздалегідь оголошеними планами регуляторної діяльності.

В аспекті наведеного варто зазначити, що правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності визначає Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», який передбачає, зокрема, планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів.

Проте відповідно до положень статті 3 вказаного Закону його дія не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям актів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Водночас порядок підготовки рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів, регламентовано статтею 15 Закону про НКРЕКП, відповідно до частини першої якої підготовка проєктів рішень Регулятора, що мають ознаки регуляторних актів відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», здійснюється у порядку, визначеному цим Законом.

Тобто підготовка та прийняття Регулятором проєктів рішень, що мають ознаки регуляторних актів, здійснюється винятково в порядку, регламентованому Законом про НКРЕКП.

Аналіз статті 15, Закону про НКРЕКП в цілому та цього проєкту Закону не виявив положень, які б передбачали затвердження Регулятором планів регуляторної діяльності.

З огляду на наведене постає питання щодо можливості практичної реалізації пропонованого проєктом Закону положення *в частині регламентування здійснення діяльності Регулятора «за заздалегідь оголошеними планами регуляторної діяльності».*

2.2. Пунктом 9 частини першої статті 4 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) пропонується встановити, що регулятор здійснює свою діяльність з дотриманням таких принципів: відкритості, прозорості, гласності процесу державного регулювання, відповідно до якого Регулятор здійснює свою діяльність з забезпеченням відкритого та безумовного доступу до інформації про свою діяльність та даних, на підставі яких ним приймаються рішення (*крім виключень, визначених законом*), вільної участі громадськості та заінтересованих осіб у обговореннях проєктів рішень Регулятора та його засіданнях, із забезпеченням прийняття рішень на таких засіданнях з обов'язковим розглядом отриманих пропозицій та зауважень та з урахуванням результатів відкритих обговорень.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 3 та пунктами 1, 2 частини першої статті 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» право на доступ до публічної інформації гарантується обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, *крім випадків, передбачених законом.*

Доступ до публічної інформації відповідно до цього Закону здійснюється на принципах: прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень; вільного отримання, поширення та будь-якого іншого використання інформації, що була надана або оприлюднена відповідно до цього Закону, *крім обмежень, встановлених законом.*

Таким чином, пункт 9 частини першої статті 4 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) потребує відповідного доопрацювання.

2.3. Відповідно до частини першої статті 6 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг, розглядає звіт та за наслідками розгляду звіту приймає рішення про *рекомендацію Верховній Раді України щодо схвалення чи несхвалення такого звіту* з зазначенням своїх висновків та зауважень. Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової, нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг, не пізніше 1 червня виносить таке рішення і звіт на розгляд Верховної Ради України (підпункт 5 пункту 4 розділу I проєкту Закону).

Неподання чи несвоєчасне подання Регулятором звіту до Комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання розвитку паливно-енергетичного комплексу, вугільної, газової, нафтової,

нафтопереробної промисловості, електроенергетики та житлово-комунальних послуг, є підставою для прийняття рішення про несхвалення такого звіту.

Слід зауважити, що згідно з Конституцією України комітети Верховної Ради України створюються Верховною Радою України з числа народних депутатів України для здійснення законопроектної роботи, підготовки і попереднього розгляду питань, віднесених до її повноважень, виконання контрольних функцій відповідно до Конституції України (частина перша статті 89 Конституції України).

Конституційний Суд України у своїх рішеннях зазначав, що за своїм конституційним статусом комітети є органами, які забезпечують здійснення парламентом його повноважень. Отже, діяльність комітетів пов'язана з вирішенням питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України (абзац перший підпункту 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 05 березня 2003 року № 5-рп, абзац шостий підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 10 червня 2010 року № 16-рп).

2.4. Також до частини третьої статті 8 Закону про НКРЕКП (в редакції проекту Закону), якою пропонується встановити, що до початку проведення Конкурсною комісією необхідних процедур, передбачених порядком проведення відкритого конкурсу, проводяться спеціальна перевірка, передбачена Законом України «Про запобігання корупції», і перевірка, передбачена Законом України «Про очищення влади», щодо кожної особи, яка претендує на участь у конкурсі, зазначаємо.

Приміткою до статті 56 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон № 1700-VII) посаду члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, віднесено до посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, стосовно якого проводиться спеціальна перевірка.

Частиною третьою статті 56 Закону № 1700-VII визначено, що спеціальній перевірці підлягають відомості про особу, яка претендує на зайняття посади, зокрема, щодо: достовірності відомостей, зазначених у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

При цьому звертаємо увагу, що у примітці до статті 51³ «Повна перевірка декларацій» Закону № 1700-VII в переліку службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, не міститься такої службової особи, як член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг.

У зв'язку з цим пропонується розглянути можливість внесення відповідних змін в цій частині і до примітки до статті 51³ «Повна перевірка декларацій» Закону № 1700-VII.

Також звертаємо увагу, що проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій здійснення повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (реєстр. № 14282 від 08 грудня 2025 року), внесеним

народним депутатом України Жупаниним А.В., зокрема, передбачається внесення відповідних змін до статей 3, 51³, 56 Закону № 1700-VII.

2.5. Частиною третьою статті 8 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) пропонується встановити, що член Регулятора призначається на посаду *розпорядженням Кабінету Міністрів України* та здійснює свої повноваження на цій посаді з дня видання відповідного *розпорядження Кабінету Міністрів України* про призначення. Повноваження члена Регулятора припиняються з дня прийняття відповідного *розпорядження Кабінету Міністрів України* у зв'язку із закінченням строку повноважень або достроково в порядку та на підставах, передбачених цим Законом.

Водночас зауважуємо, що частиною першою статті 117 Конституції України, частиною першою статті 48 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» передбачено, що Кабінет Міністрів України на основі та на виконання Конституції і законів України, актів Президента України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, видає обов'язкові для виконання акти – постанови і розпорядження. При цьому, реалізуючи своє дискреційне повноваження Уряд України самостійно обирає форму акта, яким буде оформлене відповідне рішення. Таким чином, пропонуємо слова «розпорядження Кабінету Міністрів України» замінити словами «акт Кабінету Міністрів України».

2.6. Частиною п'ятою статті 8 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) передбачається, що на працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора поширюється правовий статус державних службовців. Працівниками Регулятора є службовці та робітники, які виконують функції з обслуговування Регулятора.

Слід зазначити, що відповідно до частини першої, пункту 14 частини третьої статті 3 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) цей Закон регулює відносини, що виникають у зв'язку із вступом на державну службу, її проходженням та припиненням, визначає правовий статус державного службовця. Дія цього Закону не поширюється, зокрема, на працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування.

Таким чином, робітники, які виконують функції з обслуговування Регулятора, не можуть мати статус державного службовця.

2.7. Частиною четвертою статті 12 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) передбачається встановити відповідні посадові оклади членам Регулятора, працівникам центрального апарату та територіальних органів Регулятора відповідно до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, визначеного законом про Державний бюджет України на 01 січня відповідного року, *без урахування будь-яких обмежень, визначених законодавством, у тому числі щодо застосування розміру прожиткового мінімуму для визначення посадових окладів працівників державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами.*

При цьому слід враховувати, що відповідно до пунктів 2 та 5 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) *бюджетна система України ґрунтується на принципі збалансованості, відповідно до*

якого повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період, та принципи обґрунтованості, який полягає в тому, що бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

Згідно з абзацами першим та другим частини другої статті 4 Кодексу бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу.

2.8. В абзаці першому частини шостої статті 14 Закону про НКРЕКП (в редакції проєкту Закону) не передбачено конституційного припису щодо необхідності проходження нормативно-правовими актами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, державної реєстрації, в тому числі, правової, антикорупційної та гендерно-правової експертиз таких актів.

Проєкт Закону в цій частині потребує доопрацювання, враховуючи положення частини третьої статті 117 Конституції України, якою, зокрема, передбачено, що нормативно-правові акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підлягають реєстрації в порядку, встановленому законом.

Разом з тим забезпечення нормативно-правового регулювання є одним із основних завдань міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох сферах (пункт 1 частини першої статті 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»).

Частинами третьою, сьомою статті 15 цього Закону передбачено, що накази міністерства нормативно-правового змісту підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України та включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів; накази міністерства, які є нормативно-правовими актами і пройшли державну реєстрацію, набувають чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня офіційного опублікування.

Положення цього Закону поширюються, зокрема, на Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом (стаття 24 зазначеного Закону).

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України, до повноважень якого належить здійснення державного регулювання шляхом нормативно-правового регулювання у випадках, коли відповідні повноваження надані Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, законом, зокрема розроблення та

затвердження нормативно-правових актів відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» (частина перша статті 1, пункт 1 частини другої статті 3, пункт 3 частини першої статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»).

Відповідно до абзацу четвертого частини першої статті 15 Закону України «Про природні монополії» рішення комісій, які є нормативно-правовими актами, підлягають обов'язковій державній реєстрації в установленому законодавством порядку, за винятком рішень з питань встановлення цін та тарифів (крім встановлення цін та тарифів для населення) і функціонування оптового ринку електричної енергії; рішення комісій, які є нормативно-правовими актами, не потребують узгодження з іншими органами державної влади, крім випадків, передбачених законом; проекти рішень комісій, які є нормативно-правовими актами, оприлюднюються в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації».

Статтею 188⁴¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення встановлено адміністративну відповідальність за порушення законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів (неподання, несвоєчасне подання для державної реєстрації нормативно-правових актів, які відповідно до закону підлягають державній реєстрації, направлення на виконання нормативно-правових актів, що не пройшли державної реєстрації та не опубліковані в установленому законом порядку, а також надіслання для виконання вказівок, роз'яснень у будь-якій формі, що встановлюють правові норми) у вигляді накладення штрафу на керівників органів, нормативно-правові акти яких відповідно до закону підлягають державній реєстрації, від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Отже, необхідність доопрацювання проекту Закону обумовлено конституційними приписами щодо державної реєстрації нормативно-правових актів центральних органів виконавчої влади відповідно до закону, набрання ними чинності та забезпечення здійснення контролю за додержанням законодавства про державну реєстрацію нормативно-правових актів.

У зв'язку з цим пропонуємо внести зміну до абзацу першого частини шостої статті 14 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» шляхом викладення його у такій редакції:

«6. Рішення Регулятора, які є нормативно-правовими актами, підлягають державній реєстрації в установленому законодавством порядку, за винятком рішень з питань встановлення цін та тарифів (крім встановлення цін та тарифів для населення) і функціонування оптового ринку електричної енергії.».

2.9. Проектом Закону пропонується частину шосту статті 14 Закону про НКРЕКП доповнити абзацом третім, яким передбачити, що рішення Регулятора не можуть бути скасовані Кабінетом Міністрів України повністю або частково.

Так, забезпечення нормативно-правового регулювання є одним із основних завдань міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох сферах (пункт 1 частини першої

статті 7 Закону України від 17 березня 2011 року № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади»).

Частинами третьою, п'ятою статті 15 цього Закону передбачено, що накази міністерства нормативно-правового змісту підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України та включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Накази міністерства, які є нормативно-правовими актами, після включення до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів опубліковуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях.

При цьому Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Український інститут національної пам'яті, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку є центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом (абзац перший частини першої статті 24 зазначеного Закону).

Аналогічна норма щодо Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, передбачена в абзаці першому частини першої статті 1 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», якою визначено, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до статті 57 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом.

Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, не доведені до відома населення у порядку, встановленому законом, є нечинними.

У зв'язку з цим рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, як і інші нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, повинні підлягати державній реєстрації Міністерством юстиції України та включатись до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, набирати чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня офіційного опублікування.

Враховуючи викладене, пропонуємо доповнити абзацом шостим підпункт 11 пункту 4 розділу I проекту Закону такого змісту:

«Рішення Регулятора, що є нормативно-правовими актами, включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів у встановленому законом порядку.»;

у зв'язку з цим абзаци шостий – сьомий вважати абзацами сьомим – восьмим.

2.10. Абзацом першим частини другої статті 15 Закону про НКРЕКП (в редакції проекту Закону) пропонується встановити, що кожен проект рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта, разом з матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, та аналізом (включаючи фінансово-економічні розрахунки) його впливу оприлюднюються на офіційному веб-сайті Регулятора з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади, зокрема, Міністерства юстиції України, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

Зазначене положення потребує доопрацювання, оскільки містить незавершений правовий механізм, який не може бути реалізований на практиці. Йдеться, зокрема, про те, що Міністерство юстиції має надавати зауваження та пропозиції до кожного проекту рішення Регулятора, що має ознаки регуляторного акта та який оприлюднений на офіційному веб-сайті Регулятора. Проте, яким чином Мін'юст має відслідковувати інформацію, розміщену на веб-сайті, в які строки та в якій формі надавати зауваження, залишається незрозумілим.

Крім того, роль Міністерства юстиції при проходженні проекту закону або проекту акта Кабінету Міністрів України визначена Регламентом Кабінету Міністрів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, яким встановлено, що Мін'юст проводить правову експертизу проекту акта Кабінету Міністрів, за результатами якої оформляє висновок за встановленою ним формою.

2.11. Статтею 19 Закону про НКРЕКП (в редакції проекту Закону) пропонується врегулювати питання здійснення державного контролю на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема встановити, що регулятор здійснює державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та суб'єктами, що належать до спеціальної групи споживачів у розумінні Закону України «Про ринок електричної енергії», законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов (крім зловживань на оптовому енергетичному ринку) шляхом проведення планових та позапланових виїзних, а також невиїзних перевірок відповідно до затвердженого ним порядку контролю.

Також пропонується внести зміни до частини п'ятої статті 21 Закону про НКРЕКП, яка врегульовує порядок розгляду скарг та врегулювання спорів, зазначивши варіанти рішень за результатами розгляду скарги.

З огляду на наведене зауважуємо, що здійснення Регулятором діяльності щодо проведення планових та позапланових перевірок, розгляду скарг споживачів має відбуватися з урахуванням положень Закону України «Про адміністративну процедуру», оскільки здійснення інспекційної (контрольної, наглядової) діяльності, а також питання адміністративного оскарження підпадають під сферу дії вказаного Закону, зокрема розділу VI «Адміністративне оскарження».

2.12. Частиною першою статті 22 Закону про НКРЕКП (в редакції проекту Закону) пропонується встановити, що у разі якщо норми законів та/або

законодавства припускають неоднозначне (множинне) трактування щодо прав та обов'язків суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та суб'єктів, що належать до особливої групи споживачів, або щодо застосування окремих вимог законів та/або законодавства, то вважається, що дії (рішення) таких суб'єктів є правомірними і вимоги законів та/або законодавства ними дотримано, якщо вони керувалися методиками, порядками (правилами), рекомендаціями чи роз'ясненнями Регулятора або не отримали відповідних роз'яснень на їх звернення у строк, передбачений статтею 17 цього Закону.

З наведеного проектом Закону положення не вбачається за можливе однозначно з'ясувати правові наслідки застосування запропонованої норми, що свідчить про невідповідність принципу юридичної визначеності, ясності, недвозначності, передбачуваності (прогнозованості) та стабільності правової норми, що не виключає необмеженості її трактування у правозастосовній практиці.

Якщо йдеться про ймовірне настання чи ненастання негативних наслідків у виді юридичної відповідальності, то слід констатувати, що в силу конституційних положень виключно законами України визначаються, зокрема: діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

Отже, підзаконний нормативно-правовий акт може регулювати лише ті права, обов'язки чи повноваження, які вже встановлені законом, і не може містити нових приписів, що виходять за межі законодавчого регулювання.

Так, Конституційний Суд України у Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 зазначив, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності – діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього.

При цьому зауважуємо, що подолання колізій норм права під час реалізації нормативно-правових актів врегульовано статтею 66 Закону України «Про правотворчу діяльність» (набрав чинності, вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, за винятком окремих положень).

З урахуванням зазначеного частина перша статті 22 Закону про НКРЕКП (в редакції проекту Закону) потребує перегляду та відповідного доопрацювання.

3. Пунктом 5 проєкту Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про правотворчу діяльність» та викласти в новій редакції частину третю статті 48, передбачивши, що оприлюднення нормативно-правових актів здійснюється в офіційних друкованих виданнях, а у випадках, визначених законом, у друкованих засобах масової інформації, засновниками (власниками) яких є державні органи, органи місцевого самоврядування та юридичні особи, засновані такими органами (пункт 5 розділу I проєкту Закону).

При цьому звертаємо увагу, що відповідно до частини другої статті 48 Закону України «Про правотворчу діяльність» (набрав чинності, вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні, за винятком окремих положень) передбачено, що офіційне оприлюднення законів України здійснюється Президентом України після їх підписання шляхом розміщення текстів цих законів на офіційному веб-сайті Президента України. У випадках, передбачених частиною четвертою статті 94 Конституції України, офіційне оприлюднення законів України здійснюється Головою Верховної Ради України на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Після офіційного оприлюднення закони України передаються для опублікування в офіційних друкованих виданнях Верховної Ради України.

Частиною третьою Закону України «Про правотворчу діяльність» врегульовані питання опублікування нормативно-правових актів.

Таким чином, Закон України «Про правотворчу діяльність» є базовим та визначає загальні правові й організаційні засади правотворчої діяльності, а запропоноване проєктом Закону положення змінює мету і структуру цього Закону, порушує системність правового регулювання, закладає внутрішню суперечність його положень.

4. Текст проєкту Закону потребує доопрацювання в частині слів «державні службовці», «службовці» з метою дотримання єдиної термінології. Також проєкт Закону потребує доопрацювання в частині слів «офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України», «веб-сайті Кабінету Міністрів України», «персональні данні», «друкованих засобах масової інформації», оскільки термінологією законодавства України про інформацію передбачено використання термінів «офіційний веб-сайт», «персональні дані», «друковані медіа».

5. Абзац п'ятий пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону, яким пропонується встановити завдання Секретаріату Кабінету Міністрів України розробити тестові та ситуаційні завдання, а також програмне забезпечення для проведення конкурсу, передбаченого Законом про НКРЕКП, потребує доопрацювання з огляду на частину першу статті 47 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», якою встановлено, що Секретаріат Кабінету Міністрів України здійснює *організаційне, експертно-аналітичне, правове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України*.

6. Пунктом 4 розділу II «Прикінцеві положення» проєкту Закону пропонується встановити завдання Національному агентству з питань запобігання корупції у зв'язку з суспільним резонансом, викликаним

корупційним скандалом в енергетиці, інформація про який була оприлюднена в листопаді 2025 року, у тримісячний строк провести повну перевірку декларацій діючих членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до Закону України «Про запобігання корупції», та здійснити моніторинг способу життя з метою встановлення відповідності їх рівня життя, наявним у них та членів їх сімей майна та одержаних ними доходів згідно з поданими деклараціями.

Запропоноване потребує доопрацювання з огляду на те, що згідно з приписами Конституції України та Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Кабінет Міністрів України (Уряд України) є вищим органом у системі органів виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, *спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів* (частина перша статті 113, пункт 9 статті 116 Конституції України, частини перша і друга статті 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»).

**Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції**

Людмила СУГАК